

ΛΟΥΡΕΤΖΑΚΗΣ ΣΥ

ΠΩΛΗΣΕΙΣ & ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ ΠΟΛΗ

ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ • ΑΝΤΑΛΑΚΤΙΚΑ • ΕΛΑΣΤΙΚΑ • Κ
• ΑΞΕΣΟΥΑΡ • ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΤΕΟ ΜΟΤΟΣΥΚΛ

Φ. ΠΑΣΠΑΤΗ 22 ΧΙΟΣ | Τ. 22710.25994 (100m ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ Α

Άποψη 24/10/16 13:23 τελ. ενημ.: 24/10/16 13:23

Οι πρόσφυγες και η προσφυγιά Διαχρονικά (Πόντος, Μ. Ασία, Κύπρος, Συρία κλπ. κλπ.)

Αναστάσιος Τριπολίτης

15
Κοινοποιήσεις

Facebook

Twitter

E-mail

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Είχα υποσχεθεί στον εαυτό μου ότι δεν θα ξαναασχοληθώ με αυτό το θέμα διότι είναι πολύπλοκο και πολύπλευρο: έχει πολλές

οπτικές γωνίες, όλοι έχουν δίκιο και συγχρόνως όλοι έχουν άδικο (αν είναι δυνατόν!...). Όμως τελείως τυχαίως προ ημερών κάποιος γείτονάς μου (στο Μαρούσι) με συνέστησε σε άλλο γείτονα, ο οποίος ακούγοντας το επίθετό μου (Τριπολίτης) με ρώτησε τι σχέση έχω εγώ με τον Πόντο (και τους Ποντίους). Εγώ του αποκρίθηκα ότι εξ όσων γνωρίζω (έχω βρει τις «ρίζες» μου μέχρι το 1740) δεν έχω καμία σχέση, εκτός του γεγονότος ότι... η μύτη μου μοιάζει με... Ποντιακή (είναι μεγάλη – χαρακτηριστικό γνώρισμα των Ποντίων). Την ίδια ερώτηση μου είχε κάνει και ο κ. Αβραμόπουλος όταν ήταν Δήμαρχος Αθηναίων[1], αποκαλώντας με «πατριώτη» του και βέβαια του εξήγησα ότι *«μέχρις εκεί που φθάνουν οι γνώσεις μου για το γενεαλογικό μου δέντρο, είμαι Χιώτης»*.

Ο γείτονας λοιπόν, που μόλις είχα γνωρίσει, έφυγε και γύρισε σε λίγο, κρατώντας ένα βιβλίο που αναφέρεται στην «Ιστορία της Τρίπολης του Πόντου», και το έχει γράψει η κ. Τατιάνα Γκρίτση-Μιλλιέξ (Εκδόσεις Κέδρος 1976)! Μου το έδωσε παρακαλώντας με να του το επιστρέψω μόλις το διαβάσω διότι είναι το τελευταίο του (δεν έχει επανεκδοθεί). Εγώ (με την άδειά του βέβαια), το φωτοτύπησα και του το επέστρεψα.

Αξίζει τον κόπο να αντιγράψω για τους αναγνώστες κάποιες σελίδες του, διότι το θέμα των προσφύγων και της προσφυγιάς είναι πάντοτε επίκαιρο είτε για τους πρόσφυγες της Μ. Ασίας πρόκειται, είτε για τους πρόσφυγες του Πόντου, είτε για τους πρόσφυγες της Κύπρου (ναι, της Κύπρου), είτε για τους πρόσφυγες της Συρίας και των γύρω χωρών σήμερα. Και πρέπει να ομολογήσουμε ΟΛΟΙ μας ότι ως πρόσφυγες, όταν θα πεινούσαμε εμείς, είτε (ακόμα περισσότερο) τα παιδιά μας, θα κάναμε πολλές ασχήμιες: και σπίτια θα σπούσαμε να αρπάξουμε κάτι για να φάμε εμείς και τα παιδιά μας, και περίπτερα, και παλάτια, και καλύβια θα ανοίγαμε!...

Στο **ΘΕΜΑ** μας λοιπόν που είναι αποκλειστικά η ταλαιπωρία (τα βάσανα) των ανθρώπων που ξεριζώθηκαν από την Τρίπολη του Πόντου.

Για να γίνω πλέον κατανοητός, αντιγράψω λεπτομερώς τον Πρόλογο όπως τον έγραψε η κ. Τατιάνα Γκρίτση-Μιλλιέξ τον Σεπτέμβρη του 1976, παραλείποντας μόνο τη βιβλιογραφία που

χρησιμοποίησε κατά την ολοκλήρωση του έργου της. Αντιγράφω λοιπόν:

=====

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

(πιστή αντιγραφή)

Όταν πριν 24 χρόνια παράδινα στην κυρία Μέλπω Μερλιέ αυτό το βιβλίο, δεν μπορούσα ούτε να φανταστώ πώς θά'ταν δυνατό μια μέρα να ζήσω από κοντά ό,τι άκουσα και ό,τι με ευλάβεια σημείωσα από τον ξεριζωμένο ελληνισμό της Μικράς Ασίας, δίπλα σ'έναν άλλο ελληνισμό, αυτόν της Κύπρου, που κάτω από παράλληλες συνθήκες, σήμερα, διώχτηκε, δολοφονήθηκε, γίνηκε πρόσφυγας ή ζει εγκλωβισμένος, από τον ίδιο κατακτητή και δυνάστη: τον Τούρκο.

Η μονογραφία αυτή της Τρίπολης του Πόντου που εκδίδεται σήμερα έπρεπε να είχε κυκλοφορήσει στα 1952-53. Μα εκείνη ακριβώς την περίοδο και υστέρη από προσπάθειες πολλών χρόνων η Τουρκική Κυβέρνηση έδινε επιτέλους την άδεια στο Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών να στείλει συνεργάτες του στην Καππαδοκία για να φωτογραφίσει λαξευτά, ερημωμένες ελληνικές πολιτείες, να εξακριβώσει γεωγραφικές περιοχές, που δεν μπορούσαν να επιβεβαιωθούν πάνω σ'ένα χάρτη και μόνο από στοματικές πληροφορίες. Κοντολογίς μπορούσε επιτέλους να αποπερατωθεί μια εργασία, που είχε αρχίσει κάπου 30 χρόνια πριν, και δεν ήτανε δυνατό να εκδοθεί δίχως να επιβεβαιωθεί επιτόπου.

Η μονογραφία της Τρίπολης του Πόντου, όμως, είχε ένα τελευταίο κεφάλαιο με τον τίτλο «Έξοδος». Μέσα σ αυτό ξετυλίγονταν ώρα με την ώρα, μέρα με τη μέρα η πορεία θανάτου 2.800 Τριπολιτών, πορεία μαρτυρίου και προσχεδιασμένης γενοκτονίας, που σκότωσε 2.500 αθώους – μόνο 300 καταφέρανε να διασωθούν – κι ήτανε μια καταγγελία που ερχότανε 35 χρόνια αργότερα. Αυτή την ιστορική αλήθεια, για μιαν ακόμα φορά δε μπορούσαμε να την ξεστομίσουμε, γιατί η Τουρκική Κυβέρνηση θα μας ξανάκλεινε το δρόμο προς την κάποτε ελληνοκατοικημένη Μικρά Ασία και δεν θα τέλειωνε ποτέ το έργο του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών,

που επεκτείνονταν σ'ολόκληρο τον ξεριζωμένο ελληνισμό και όχι μόνο στον Πόντο.

Βέβαια ήτανε δυνατή η έκδοση δίχως το τελευταίο κεφάλαιο. Αυτό όμως δε γινότανε να το δεχτώ στο όνομα των πληροφορητών μου, στο όνομα των χιλιάδων νεκρών, στο όνομα της ιστορικής αλήθειας. Το κείμενο έμεινε στο αρχείο. Έπειτα ήρθε η Χούντα κι αυτή αναβίωσε, στην Κύπρο, της Μικράς Ασίας τα δεινά.

Σήμερα πια το βιβλίο πρέπει να βγει και είναι διπλή η υποχρέωση.

Ωστόσο πρέπει εδώ να πω πόσο θλίβουμαι που οι περισσότεροι απ'αυτούς που το έχουν γράψει δεν θα έχουν τη χαρά να το διαβάσουν και να δουν πώς από τα λόγια και τη μνήμη τους η Τρίπολή τους ξαναζεί.

Μα, όπως ο λυρικός μου γέροντας, ο Μιλτιάδης Λαγγίδης, μου ζωγράφιζε τότε σαν το παιδί την πολιτεία του για να δω κι εγώ τα λαμπερά της χρώματα (η εικόνα τον εξώφυλλου), ας τα χαρούν όλοι όσοι θα πιάσουνε στα χέρια τους αυτό το βιβλίο κι ας είναι τούτα η παράδοση ενός λαού που όπου κι αν πάει, απ'όσες συμφορές κι αν περάσει, όχι μόνο δε σβήνουν από μέσα του αιώνων διαβιβάσεις, αλλά γίνονται καινούριες μεταβιβάσεις πίστης στη ζωή και στον πολιτισμό που τον έθρεψε.

Τατιάνα Γκρίτση-Μιλλιέξ

Σεπτέμβρης 1976

=====

Και προχωρούμε (αντιγράφοντας πάλι):

=====

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

(1952)

Μέσα από τις αναμνήσεις των ανθρώπων που ζήσανε, μοχθήσανε και διωχτήκανε απ'αυτή τη γη, βγήκε τούτη η μονογραφία της Τρίπολης του Πόντου.

Πίσω απ'τις κόρες των ματιών τους κρατήσανε για πάντα φανταχτερές και πολύχρωμες τις ζωγραφιές του τόπου που γεννήθηκαν. Κάπου μέσα τους ακούνε τις φωνές των παππούδων τους να ξαναλένε τις παλιότερες Ιστορίες του χωριού, της πόλης, της ράτσας τους.

Να γιατί – προσπαθώντας να μη βγω από τα επιστημονικά πλαίσια – πολλές φορές θα τους δώσω το λόγο, γιατί η φωνή τους είναι πιο αληθινή, δεν ξαναπλάθει τίποτα, απλά μας προσφέρει την κρυμμένη ζωγραφιά, ξαναζωντανεύει τη φωνή των προγόνων.

Μα και ολόκληρο τούτο το βιβλίο εγώ δεν το έγραψα. Καθένας από τους 62 πληροφορητές μας έχει γράψει μια μια τις σελίδες του. Ακόμα και εκείνοι που νομίζουνε πώς αρκετά δε μας βοήθησαν, είτε γιατί τα χρόνια τους θολώσανε τη μνήμη, είτε γιατί φύγανε εικοσάχρονα παιδιά από κει και δε θυμούνται πια λεπτομέρειες, έχουνε δώσει πολλά. Μερικές φορές, με μια απλή τους χειρονομία, σαν και κείνη του γερο-Θεοδωρίδη που ψάχνει στον κόρφο του να βρει το φυλαχτό, η με μια μοναδική φράση που κλείνει μέσα της ολόκληρο τον ξεριζωμένο Ελληνισμό και μέσα από τα δάκρυα της μουρμουρίζει η Ευφροσύνη Τριπολίτου[2]. Κι αν έχει κάποια χάρη τούτο το κείμενο, σίγουρα το χρωστάει στον Μιλτιάδη Λαγγίδη και στη γυναίκα του, που πρώτοι με κάνανε με τα δικά τους μάτια να δω τη σκαρφαλωμένη καταπράσινη πολιτεία με τα λευκόπανα καϊκία, με κάνανε ν'ακούσω τους μουρμουριστούς θρύλους της πατρίδας τους, κι όταν ο μπάρμπα-Μίλτος με την τρεμουλιαστή φωνή του σιγοτραγουδούσε κάποιον σκοπό «πόλεγε κείνα τα βλογημένα χρόνια της γυναίκας του», θαρρούσα πως άκουγα όλη την Τρίπολη κάποια γιορτερή μέρα να γλεντά. Και σαν πόσες ακόμα φορές μέσα στα μάτια του δεν είδα απλωμένα πάνω στο Νησί της πατρίδας του τους ψαράδες να ματίζουν τα δίχτυα τους.

Κι ακόμα γέννα, γάμο, και θάνατο, πίκρες και πανηγύρια, πώς θε να τά'βλεπα να ζωντανεύουνε αν η Ωραιοζήλη Ξυνοπούλου και η Άννα, η αδερφή της, με το γελούμενο καλόκαρδο τρόπο τους, δε μου τα ζωντανεύανε όλα αυτά;

Μα σε κείνον που τούτη η μονογραφία αναμφισβήτητα χρωστάει τα πιο πολλά είναι ο Χατζηγιώργης Δημητριάδης που με το λαγαρό κι επιστημονικό του πνεύμα κάθε φορά δεν άφηνε την υποψία μιας ανακρίβειας, κι ήξερε να σου πει τα γεγονότα με τον πιο

συγκεκριμένο τρόπο και με κάθε λεπτομέρεια. Δίκαιο, εμπόριο, κοινοτική ζωή, και όλη η Έξοδος σχεδόν έχει από το δικό του στόμα πάρει μορφή και σε κείνον ανήκει.

Πριν τελειώσω, θα ήθελα ακόμα να πω πώς δεν εμόχθησα μόνη μου στο μάζεμα των πληροφοριών. Δίπλα μου ακούραστος έτρεχε ο Αλέκος Ιωακειμίδης – «ο Ποντοκαυκάσιός μας» καθώς τον λέμε στο Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών – που όλες οι πόρτες του ήτανε ανοιχτές και τα στόματα δεν παύανε να μιλούνε, γιατί μιλούσανε την ίδια διάλεκτο και είχανε αναμνήσεις κοινές.

Ο Ιωακειμίδης για να σώσει κάτι από την πατρική του γη, εγώ για να ξεπληρώσω ένα παλιό χρέος του πατέρα μου, που σαν Αθηναίος, πολύ λίγο αγάπησε την προσφυγιά, και πέθανε πολύ νωρίς για να καταλάβει πόσα μας έφερε τούτος ο ξεριζωμένος πληθυσμός και πόσο πλούτισε την Ελλάδα η πικρή κι εργατική του πείρα, δουλέψαμε για να βγει αυτό το βιβλίο.

Τώρα το τι χρωστάει αυτή η μονογραφία στη διευθύντρια του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών, στην κυρία Μερλιέ, όλοι το ξέρουν, μα δεν μπορώ να μην πω το πως δεν έμεινε δελτίο μας που να μην το διαβάσει και να μην το κρίνει, δεν έπαψε ούτε μια στιγμή να μας δίνει το κουράγιο της και να σκάφτει όλο πιο βαθιά για να βρει τις αλήθειες. Τέλος ό,τι γίνηκε, γίνηκε γιατί η μεγάλη της καρδιά χωράει όλο τον Ελληνισμό, κι αν ήτανε βολετό να μείνει αθάνατη δε θ'άφηνε ούτε ένα κομμάτι της Ρωμιοσύνης που να μην το κάνει βιβλίο και θυμητάρι παντοτινό.

=====

Ακολούθως η συγγραφέας περιγράφει τη «Γεωγραφική Τοποθέτηση της Τρίπολης» σε 11 σελίδες. Αυτό που κράτησα για τον αναγνώστη μου είναι ότι ο Πλίνιος αναφέρει την Τρίπολη στον «Περίπλου» του τον 1^ο αιώνα μ.Χ. και ο Αριανός στον 2^ο αιώνα. Επίσης, ας κρατήσομε ότι η Τρίπολη βρίσκεται ανάμεσα σε Κερασούντα (54 χλμ.) και Τραπεζούντα (100 χλμ.), και ότι «είναι (ήταν) Καζάς – υποδιοίκηση – μεγάλης περιφέρειάς που την αποτελούν 125 χωριά με 60 χιλιάδες κατοίκους. Απ'αυτά, στα 25 περίπου διαμένουν σχεδόν μόνο Έλληνες (10.000 Χριστιανοί)».

Στη συνέχεια η συγγραφέας ασχολείται με την «Καταγωγή, τους Ντερεμπέηδες (σ.σ. τοπικούς δυνάστες), τον Πόλεμο και τη Μοίρα της Τρίπολης», και όπως αναφέρει η Τρίπολη στον τουρκικό χάρτη

αναφέρεται ως Τιρέμπολο (Τουρκική Εγκυκλοπαίδεια του 1973). Επίσης, σ' αυτό το κεφάλαιο αναφέρεται ότι μετά την πτώση του Αβδούλ Χαμίτ (1908) η συμπεριφορά του Τούρκου έπαψε να είναι φιλική, ο Τύπος και οι Νεότουρκοι ξεσηκώνονται σιγά-σιγά και η ατμόσφαιρα γίνεται αποπνικτική! Ιδιαίτερα μετά τη συνθήκη του Λονδίνου (Μάης 1913) και την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα (είχε προηγηθεί η απελευθέρωση των νησιών του Β.Α. Αιγαίου – πλην της Ίμβρου και της Τενέδου), η όλη κατάσταση είναι... «καζάνι που βράζει». Απαγορεύονται οι συναλλαγές μεταξύ Τούρκων και Ρωμιών, και οι πιο πλούσιοι Έλληνες υποχρεώνονται να «συνεισφέρουν» για τις στρατιωτικές ανάγκες των Νεότουρκων (!!! – τα θαυμαστικά δικά μου). Τέλος, χωρίς πρόσχημα πλέον, ρίχνονται πάνω στον ελληνικό πληθυσμό της Μικράς Ασίας. Βέβαια, *«η ίδια η Τουρκική Κυβέρνηση καταφέρνει να μην εμφανίζεται σαν υπεύθυνη για τις βιαιότητες, όμως αφήνει ελεύθερα τα "ανεύθυνα στοιχεία" να κάνουν ό,τι τους αρέσει λέγοντας πως "ο λαός κινείται από δίκαιη οργή" και η Χωροφυλακή είναι ανίκανη να τους αναχαιτίσει»*.

Οι Έλληνες της Προποντίδας εγκαταλείπουν σιγά-σιγά την πατρική γη και ολόκληρα караβάνια προσφύγων καταφεύγουν στα νησιά του Αιγαίου. *«Τότες η απελπισία μας φτάνει στο κατακόρυφο. Δεν έχουμε πια ούτε τις εκκλησίες μας για να προσευχηθούμε ομαδικά, και τα παιδιά μας τα βλέπαμε να αλητεύουν από το πρωί ίσαμε το βράδυ μέσα στους δρόμους δίχως να μαθαίνουνε ούτε την αλφαβήτα τα πατρικής τους γραφής»*[3].

Πριν τον Κριμαϊκό Πόλεμο (1840) οι Έλληνες είχαν το πρόβλημα των τοπικών τυράννων (φεουδαρχών). Αργότερα η κατάσταση ισορρόπησε λίγο υπέρ των Ελλήνων και *«φούσκωσαν τα πανιά των πλοίων τους και απήλαυσαν και τους καρπούς των κόπων τους»* (κυριότερο προϊόν της περιοχής τα φιστίκια). Κάποια στιγμή οι κανονιοβολισμοί από τα ρωσικά πυροβόλα ακούστηκαν «στην πόρτα τους» (κυριολεκτικά και μεταφορικά) και όλοι ήλπιζαν σε ένα καλύτερο αύριο, ελπίδες που δυστυχώς διαφεύστηκαν παταγωδώς! Στις 11 Ιουλίου του 1908 το Νέο Τουρκικό Κομιτάτο αποφασίζει τον εξοπλισμό όλου του πληθυσμού της Τουρκικής Αυτοκρατορίας («οίκοθεν νοείται» ότι οι Χριστιανοί δεν απέκτησαν αυτό το δικαίωμα). Ο Τουρκικός Τύπος (που κρατούσε τα προσχήματα) αποθρασύνεται και γράφει φοβερά άρθρα

εναντίον των Χριστιανών! Οι Νεότουρκοι ξεσηκώνουν το λαό τους, εναντίον των αλλόθρησκων πληθυσμών!... Η απελευθέρωση της Κρήτης (Μάης του '13) και η προσάρτηση των νησιών του Β.Α. Αιγαίου (πλην της Ίμβρου και της Τενέδου) επιβαρύνει την κατάσταση. Οι Νεότουρκοι υποχρεώνουν τους φτωχούς Έλληνες να φωνάζουν στις διαδηλώσεις τους ότι *«η Κρήτη είναι τουρκική»*[4] και τους πλούσιους Έλληνες να εγγραφούν στον κατάλογο των «εισφορών» για την ενίσχυση του Τουρκικού Στρατού! Απαγορεύονται οι συναλλαγές με τους Έλληνες καθώς και η προσέγγιση κάθε ελληνικού πλοίου στις τουρκικές ακτές!

Βέβαια, εγώ ξεκίνησα το κείμενό μου με σκοπό να εστιάσω την προσοχή του αναγνώστη στην «προσφυγιά» του τότε και στην «προσφυγιά» του σήμερα! Θεώρησα όμως καλό να περιγράψω την καλή πλευρά της ζωής, την οικονομία, την κοινωνική ζωή, τα καλά και τα κακά κάθε τόπου (εν προκειμένω των Ποντίων) πριν αποφασίσει κάποιος να γίνει πρόσφυγας (ή πριν αποφασίσουν άλλοι γι' αυτόν – διάβαζε: «μεγάλες δυνάμεις» σήμερα). Έτσι παρακάμπτω τον «κύκλο ζωής», τα ήθη και τα έθιμα, τη γέννηση, το γάμο και το θάνατο, και έρχομαι στο θέμα για το οποίο ξεκίνησα: την προσφυγιά[5]!

Στις 8 Νοεμβρίου του 1916 ανήμερα της γιορτής του προστάτη της Τρίπολης, του Αρχιστρατήγου Μιχαήλ, ανακοινώθηκε το φερμάνι ότι όλος ο χριστιανικός πληθυσμός της Τρίπολης έπρεπε να εγκαταλείψει σπίτια, χωράφια και πλεύμενα. Στις 13 τοιχοκολλήθηκε, και η προθεσμία ήταν μέχρι τις 16. *«Ούτε ένας Έλληνας της Τρίπολης δεν τούρκεψε, ούτε ένας δεν προτίμησε ν'αλλαξοπιστήσει για να σώσει τη ζωή του»* γράφει η κ. Τατιάνα Γκρίτση-Μιλλιέξ στη σελ. 141 του βιβλίου της. Από τα 2.800 άτομα που ξεκίνησαν την πορεία του μαρτυρίου, μόνο 300 έφθασαν στα ελεύθερα ελληνικά χώματα!...

Στις 13 του Νοέμβρη λοιπόν, ημέρα Τετάρτη, τους είπαν πλέον επίσημα ότι στις 16 θα βαδίζουν όλοι μαζί με συνοδεία στο εσωτερικό(;) της Μικράς Ασίας. *«Μόνο 15 παλικάρια δραπέτευσαν και πέρασαν με σκάφες τη θάλασσα και τον Χαρσιώτη ποταμό»* (σ.σ. προς την ελευθερία;). Οι χριστιανοί πουλούσαν όσο-όσο την περιουσία τους (μόνο τα εικονίσματα κράτησαν, κάποια ρούχα και τα χρήματά τους. *«Όλοι μικροί και μεγάλοι κοινώνησαν των Αχράντων Μυστηρίων ενώ τα μάτια τρέχανε δάκρυα»*). Είχαν κατανοήσει πλέον πλήρως ότι ακολουθούν τη μοίρα των

ομόθησκών τους Αρμενίων, οι οποίοι είχαν προ ενός έτους την ίδια τύχη!

«Και ενώ όλοι φτιάχναμε τα πακέτα μας με την κρυφή ελπίδα ότι θα γίνει κάποιο θαύμα και θα τα ξαναλύσουμε πριν απολύσει η εκκλησία, όρμησε ξαφνικά μέσα στα σπίτια μας η Χωροφυλακή κι αρχίνησε να κτυπάει, να αρπάζει και να μακελεύει[6]. ... Και ξεκινήσαμε μια πορεία, μέσα στη βροχή και το κρύο, με αρρώστους, γέροντες, παιδιά κι εγκύους, που κράτησε γύρω στους 4 μήνες. Η "πομπή" έφθασε τις 13.000 άτομα! (Προστίθεντο καθημερινά κι άλλοι πρόσφυγες από χωριά και κωμοπόλεις). Κάποιοι Τούρκοι χωρικοί (ελάχιστοι) μας συμπονούσανε κατά καιρούς(;). ... Περάσαμε την αρμένικη πόλη Ταμζαράν, ίσαμε πέρυσι ακόμα περίφημη για τα χειροκίνητα υφαντουργεία της και σήμερα ερείπιο, και προς το δείλι μπαίναμε στη Νικόπολη που τήνε λένε οι Τούρκοι Καραχισάρ».

Η Νικόπολη είχε κάποτε 25.000 κατοίκους, μισούς Αρμένηδες και μισούς Έλληνες και Τούρκους. Επειδή οι ντόπιοι Αρμένηδες προέβαλαν προ έτους περίπου σθεναρή αντίσταση, οι κατακτητές την έκαψαν σχεδόν εξ ολοκλήρου! Μετά τη Νικόπολη και αφού πέρασαν τον Λύκο ποταμό, έφθασαν σε μια περιοχή όπου ο ντόπιος στρατηγός Βεχίπ Πασάς, έχοντας καλές πληροφορίες για την άψογη συμπεριφορά των Ελλήνων όταν είχαν συλλάβει αιχμάλωτο τον αδελφό του Εσέτ Πασά και θέλοντας να ανταποδώσει, διέταξε κι έστησαν στρατιωτικές σκηνές για να μείνουν οι ταλαιπωρημένοι οδοιπόροι-πρόσφυγες. Ακόμα, στην παράκλησή τους να μείνουν λίγες μέρες, ο Πασάς τους απάντησε θετικά[7] σε άπταιστα Ελληνικά και τους έστειλε στα γύρω έρημα χωριά να ξεκουραστούν για λίγο. Οι ταλαιπωρημένοι πρόσφυγες, διάλεξαν το αρμένικο χωριό Πιρκ, κάπου μιάμιση ώρα μακριά, με 300 σπίτια δίχως πορτοπαράθυρα «σαν ανοικτοί τάφοι».

=====

Έτσι ξεκίνησε η τραγωδία του Πιρκ:

Ήτανε 18 του Δεκέμβρη, δεν είχαμε καλά καλά εγκατασταθεί κι αρχίνησε το χιόνι να πέφτει και να σκεπάζει όλα ένα γύρο. Με το χιόνι γίνηκε αμέσως αισθητή η έλλειψη του ψωμιού. Τα γύρω χωριά τελείως έρημα και για να βρεθεί τροφή έπρεπε να πάμε στα Κουρδικά χωριά τρεις τέσσερις μέρες μακριά, με δρόμους απότομους, επικίνδυνους και με ληστές. Για τούτους τους λόγους

οι Κούρδοι δε συναλλάσσονταν με χάρτινα χρήματα παρά μόνο με κέρματα που ήτανε δυσεύρετα και στοιχίζανε έξι φορές πιο πολύ από τα χάρτινα. Πληρώναμε λοιπόν στην αρχή 8 μεταλλικά γρόσια το ψωμί, ίσαμε που το χάσαμε και τελείως. Μα και τα σπίτια ήτανε τελείως αλλιώςίτικα από τα δικά μας. Ένα πολύ μεγάλο δωμάτιο, και συνέχεια ο αχυρώνας και ο σταύλος. Μέσα στο κεντρικό δωμάτιο ένας μεγάλος λάκκος που χρησίμευε για τζάκι, για φούρνος, για θερμάστρα. Εκεί ανάβανε τα ξύλα και σαν χωνεύανε τα σκεπάζανε με τη στάχτη. Απάνω βάζανε το φαγητό ή το ψωμί να ψηθεί και μαζευόντουσαν στον γύρο του και ζεσταινόντουσαν. Τα «ταντούρια», έτσι λένε αυτά τα τζάκια, τα τρέφαμε με τις ξυλείες σπιτιών ακατοίκητων, πολλοί μάλιστα ξηλώνανε και τα ίδια τα σπίτια που μένανε, μην ξέροντας πως θα μείνουμε ακόμα καιρό εκεί. Μα και όταν ανάβαμε φωτιά δεν την χαιρόμαστε, γιόμιζε ο τόπος καπνό, πονούσανε τα μάτια μας, κι έτσι εγκαταλείπαμε τη ζεστασιά και χωνόμαστε κάτω από τα σκεπάσματα. Μα το χειρότερο ήτανε που δεν είχαμε αποχωρητήρια – σ'αυτά τα μέρη της ανατολής είναι άγνωστα αυτά τα πράγματα – και η ανάγκη μας έκανε να χρησιμοποιούμε ένα μέρος του σπιτιού και τον δρόμο. Δίχως νερά, μέσα σ'αυτή την διαρκή ακαθαρσία, όλοι είμαστε γιομάτοι ψείρα, κι αυτοί οι προεστοί και οι πιο καθαροί από μας, δεν μπορούσανε να εξαλείψουνε τη φοβερή τούτη πληγή. Έτσι, με τον συνωτισμό, με τη βρώμα, με την ψείρα, ετοιμάζαμε τις φοβερές επιδημίες που δεν αργήσανε να χτυπήσουνε την πόρτα μας. Πρώτη η δυσεντερία, έπειτα ο τύφος, στο τέλος η πανούκλα. ο λευκός θάνατος που είχανε τόσο καλά ετοιμάσει οι Τούρκοι έπαιρνε κι έπαιρνε καθημερινά δεκάδες δεκάδες χριστιανούς. Ελάχιστοι που προφτάσανε και πήγανε σ'άλλο χωριό, όπως ο Κ. Ξυνόπουλος, ο Σ. Κυριακίδης και μερικοί άλλοι μόνο γλιτώσανε. Ενώ άλλοι που είχανε μείνει κοντά σε δικούς τους άρρωστους και προσπαθήσανε να φύγουνε, δε γλιτώσανε, γιατί φέρνανε μαζί τους το μικρόβιο και δεν έμεινε κανείς. Όλοι οι άλλοι δεν λέγαμε να το κουνήσουμε, είχαμε όλοι κάποιον αγαπημένο μας άρρωστο και δεν μας πήγαινε η καρδιά να τον εγκαταλείψουμε σαν το σκυλί. Όσοι είχανε τα μέσα, καλούσανε στρατιωτικούς γιατρούς για να τους κοιτάξουνε, όμως εκείνοι παίρνανε τα υπέρογκα ποσά και δεν πηγαίνανε επί τόπου για να μην κολλήσουν το μικρόβιο, μόνο στέλνανε από μακριά τη συνταγή.

Τότε και πάλι στείλαμε μήνυμα στον Πασά Βεχίπ, που μας σπλαχνίστηκε κι έστειλε υγειονομικό συνεργείο.

Ένα από τα σπίτια το κάνανε νοσοκομείο και πολλές γυναίκες δικές μας πήγανε νοσοκόμες και για το καλό του συνόλου μα και για το συσσίτιο. Εκεί μεταφέρανε όσους χωρούσε το οίκημα, και επειδή δεν υπήρχε κρεβάτι τους πηγαίνανε με τα ρούχα που διέθετε ο καθείς. Σαν τέλειωσε η εγκατάσταση έμεινε κι ένας Αρμένης γιατρός που είχε τουρκέψει και η επιμελητεία έφυγε.

Τίποτα δεν μπορεί να περιγράψει εκείνη την κόλαση που γίνηκε μετά από λίγο καιρό το περίφημο νοσοκομείο. Απ'όσους μπήκανε δεν εβγήκε κανείς, μα κανείς γιατρός δεν μπήκε ποτέ μέσα να τους κοιτάξει από τον φόβο της αρρώστιας, και μόνο εκείνοι που ήτανε στην επιμελητεία κοιτάζανε ποιος θα πεθάνει για να πουλήσουνε τα ρούχα του στους πλανόδιους παλιατζήδες που τριγυρίζανε ένα γύρο. Ήτανε τόση η έλλειψη ρουχισμού που περιφρονούσανε τα τρομερά μικρόβια και παίρνανε τα ρούχα εκείνα της κατάρας. Τώρα όσοι αρρωστούσανε κοιτάζανε οι δικοί τους να τον κρύβουνε από τους φύλακες για να μην τον πάνε στο νοσοκομείο του θανάτου.

Και μια μέρα πια δεν ακούστηκε φωνή από κει μέσα. Μείνανε κλεισμένοι, αποθαμένοι και άρρωστοι, ίσαμε που και ο τελευταίος έκλεισε τα μάτια και δεν βρέθηκε μήτε παπάς μήτε νεκροθάφτης να τους σηκώσει.

Κι όλο κι αγρίευε, κι όλο έχανε την υπέροχη ανθρωπιά του αυτός ο ξεριζωμένος λαός. Χάθηκε ο σεβασμός, η λύπηση, και σαν κατάρρα μέσα μας ζούσε μόνο μια σκέψη. Πώς να γλιτώσει ο εαυτός μας. Μέσα στα σπίτια ζούσανε οι άνθρωποι μαζί με τους νεκρούς, κι ήτανε πιο ευτυχισμένοι κείνοι που είχανε κλείσει τα μάτια από τους αποθαμένους ζωντανούς. Τρεις μήνες είχανε περάσει από την μαύρη ώρα που μπήκαμε στο Πιρκ, έμπαινε ο Μάρτης μήνας κι από τις 13 χιλιάδες που είχαμε ξεκινήσει, δεν μένανε πια παρά 800, αδύναμοι κι ανίκανοι για κάθε δουλειά. Από τους 800 που σωθήκανε οι 300 ήτανε αστοί, οιάλλοι χωρικοί...».

=====

*Προκυμαία Σμύρνης... συνωστισμός... οι Έλληνες ενώ κάνουν τον...
περίπατό τους... σπρώχνονται...κατά λάθος και... πνίγονται! (αυτά
τα έγραψε λογικός και επώνυμος άνθρωπος(:) γένους θηλυκού).*

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Όπως έγραφα και πιο πάνω, δεν διεκδικώ δάφνες ιστορικού, ούτε δάφνες λογοτέχνη. Όμως διαβάζοντας, ακούγοντας και βλέποντας με τα μάτια μου (ως Χιώτης και ως γιατρός επισκέφθηκα μερικές φορές τους καταυλισμούς των προσφύγων στη Χίο), τα προβλήματα των προσφύγων από τη μια και των εντοπίων από την άλλη, και έχοντας κάποια ανθρωπιά από τη μια και κάποια λογική από την άλλη (ως μέσος άνθρωπος – προς Θεού δεν έχω καβαλήσει το καλάμι), έχω μπερδευτεί πάρα πολύ: ως Έλληνες έχουμε πολλές φορές ξεσπιτωθεί, είτε στη Μικρά Ασία[8], είτε στον Πόντο, είτε – πιο πρόσφατα, πιο ζωντανά – στην Κύπρο. Ακόμα και ΣΗΜΕΡΑ υπάρχουν πρόσφυγες Κύπριοι αδελφοί μας οι οποίοι έχασαν την εστία τους και ταλαιπωρούνται. Το ίδιο (γνωρίζω από πρώτο χέρι) ότι υπάρχουν Σύριοι π.χ. που δεν ήλθαν στη χώρα μας να κάνουν... «πλιάτσικο», άλλοι τους ανάγκασαν (ποιοι; ...νιάου-νιάου στα κεραμίδια).

*Πρόσφυγες (2015
και 2016) ενώ
προσπαθούν να
διαφύγουν σε έναν
καλύτερο κόσμο!...(:)*

Μην ξεχνάτε το δόγμα Κίσσιγκερ: «*Η Ελλάδα θα καταληφθεί εκ των έσω, καταστρέφοντας την παιδεία (ιστορία), τη γλώσσα και τη θρησκεία της*». Ξεκινώντας ανάποδα τα επιχειρήματά μου και βλέποντας γύρω μου τη δυστυχία και την αδικία (οι μισοί από εμάς πετάμε φαγητό και οι άλλοι μισοί πεινάνε και ψάχνουν στα σκουπίδια) αρχίζω να αμφιβάλω για την ύπαρξη του Θεού αλλά – παρηγορώντας τον εαυτό μου – λέγω ότι «*μάλλον ο Θεός μας έχει πάει διακοπές και όπου να'ναι θα επιστρέψει*» (ήμαρτον Θεέ μου!!!). Όσον αφορά τη γλώσσα κοντεύουμε να ξεχάσουμε τα Ελληνικά και ο Φίλης (δεν γράφω... κύριος... σύντροφος ή εξοχότατος – άλλωστε και ο Κύριος Καμμένος-Κατακαμμένος τον

αποκαλεί... Σύντροφο!!!)[9] πάει να δώσει τη χαριστική βολή καταργώντας τα Αρχαία Ελληνικά και τα Θρησκευτικά! Όμως η ιστορία μας και η παιδεία μας, με τη γενικότερη έννοια, δύσκολα καταστρέφονται, όσοι Κίσιγγκερ και όσοι Φίληδες και αν φανούν!...

Κλείνω αντιγράφοντας κάτι που είχε πει ο Bill Gates, συνιδρυτής της Microsoft (ο οποίος με είχε βοηθήσει στην Αμερική, Seattle W.B.C., το 1980, σε δύσκολες στιγμές) για την ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΔΙΚΙΑΣ: *«Η μεγαλύτερη πρόοδος της ανθρωπότητας δεν είναι οι ανακαλύψεις της, αλλά το πώς αυτές χρησιμοποιούνται για την καταπολέμηση της αδικίας, είτε μέσω της δημοκρατίας, μιας ισχυρής δημόσιας εκπαίδευσης και της ποιότητας στις παροχές υγείας, είτε με οικονομικές ευκαιρίες για όλους. Η καταπολέμηση της αδικίας είναι ο υψηλότερος ανθρωπίνος στόχος»* (σ.σ. ας είναι γερός να βοηθάει τον κόσμο)!

Αναστ. Ι. Τριπολίτης

Ιατρός

...ένας ακόμη...

Πόντιος Τριπολίτης;;;

Υ.Γ.: (1) Και εν τω μεταξύ οι «ροές» των αμάχων (προσφύγων) συνεχίζονται (σ.σ. και... μάλλον υποβοηθούνται) από τη γείτονα (και... φιλική) Τουρκία. Η αλλοίωση του πληθυσμού συνεχίζεται, η φίλη Τουρκία (άκουσον-άκουσον) απαγορεύει τη μετακίνηση των προσφύγων προς την ενδοχώρα μας, οι Ευρωπαίοι «σύμμαχοι» δεν

δέχονται πρόσφυγες και... όσοι από τους Έλληνες θα ζουν το 2050(!) θα είναι... πρόσφυγες στον τόπο τους! Ε, ρε... άτιμε και σοφέ Κίσιγγκερ, πώς τα κατάφερες έτσι να έχεις «και το σκύλο χορτάτο και την πίτα ολόκληρη» (Μέση Ανατολή και πετρέλαια), και την Ελλάδα που τόσο μίσησες, να εξαφανίσεις!... Και οι κυβερνώντες, τι κάνουν οι κυβερνώντες; Τρώγονται στη Βουλή (Συμπολίτευση και Αντιπολίτευση), για την... καρέκλα... για τον επιούσιον άρτον!!! (2) Συνοψίζοντας τις περιπέτειες (τον εξανδραποδισμό και την πλήρη εξολόθρευση) των κατοίκων της Τρίπολης και των γύρω περιοχών (και όχι όλου του Πόντου) βλέπομε ότι οι διωχθέντες ήταν κατ'αρχάς 13.400 (από αυτούς οι 2.800 ήταν κάτοικοι της Τρίπολης). Στο Πιρκ έφθασαν λιγότεροι από 10.000 και εκεί τους «τέλειωσαν» ο τύφος, η δυσεντερία και η πανούκλα κυρίως. Στην Ελλάδα έφθασαν περί τους 800 και οι 300 μόνον από αυτούς ήταν από την Τρίπολη. Με τους αριθμούς που γράφω θέλω να τονίσω ότι από αυτό το «δείγμα» των Ελλήνων του Πόντου επιβίωσαν οι 800. Δεν προσπαθώ να αποδείξω ότι τα θύματα μεταξύ των Ελλήνων ήταν περισσότερα από τα θύματα των Αρμενίων(33.000;). Απλά καταλήγω ότι σήμερα (Οκτώβρης του 2016) με τη «φόρα» και τις διεκδικήσεις που έχουν οι Τούρκοι φοβάμαι (ναι, ΦΟΒΑΜΑΙ) τα χειρότερα!... Θέε μου, βάλε το χέρι Σου!

[1] Ο κ. Αβραμόπουλος κατάγεται από χωριό έξω από την Τρίπολη της Πελοποννήσου.

[2] Σ.σ. Δεν είχα την τιμή και τη χαρά να γνωρίσω κάποιον Τριπολίτη καταγόμενον εκ του Πόντου!...

[3] Σ.σ.: Ελλάδα 2016: βλέπε προβλήματα προσφύγων και προσέλευσης των παιδιών τους στα ελληνικά σχολεία!...

[4] Δεκαετία του '60: φοιτητές και απλοί πολίτες διαδηλώναμε (χωρίς να μας υποχρεώνει κανείς) και φωνάζαμε: «η Κύπρος είναι ελληνική».

[5] Και μην ξεχνάτε πατριώτες μου ότι όλοι είμεθα «εν δυνάμει» πρόσφυγες, ιδιαίτερα όσοι ζούμε στις παραμεθόριες περιοχές και μάλιστα κοντά σε «φίλους»!!!

[6] Επειδή δεν έχω τη... φιλοδοξία να ονομαστώ... ιστορικός, σημειώνω μερικά τραγικά σημεία από την πορεία των Ποντίων στο άγνωστο και μερικά (ελάχιστα) καλά στοιχεία από κάποιους λίγους Τούρκους με... καρδιά!...

[7] Ζητώ συγγνώμη από κάποιους αλλά... θα το γράψω: «*Καλός Τούρκος ΔΕΝ είναι μόνο ο νεκρός Τούρκος*»!!!

[8] Προ ημερών παραβρέθηκα στην ενθρόνιση του νέου Μητροπολίτου Σμύρνης κ. Βαρθολομαίου και στη χειροτονία του Επισκόπου Ερυθρών κ. Κυρίλλου και σκέφθηκα ότι οι «φίλοι» μας οι Τούρκοι μας «δουλεύουν»... Πράγματι, σήμερα μαθαίνω τα «ανταλλάγματα» που παίρνουν από την Αγ. Σοφία (20/10/2016).

[9] Δεν πολιτικολογώ, ούτε... πρόκειται να πολιτευθώ διότι θεωρώ ότι οι πολιτικοί (λίγο-πολύ) όλοι ίδιοι είναι!!!

0 σχόλια

Ταξινόμηση κατά:

Προσθέστε ένα σχόλιο...

[Πρόσθετο σχολίων στο Facebook](#)

φροντίδα μας, η νοητική υστέρηση

ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΓΟΝΕΩΝ
ΑΤΟΜΩΝ
ΝΟΗΤΙΚΑ
ΥΣΤΕΡΟΥΝΤΩΝ

ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

Chios
TechnoMoto

Η. ΓΕΜΕΛΟΣ - Σ. ΤΣΕΣΜΕΛΟΓΛΟΥ Ο.

HONDA aprilia BMW TRIUMPH KTM

NEO ASTREA GRAND

2200

ΑΠΟ 162€ ΤΟ ΜΗΝΑ ΜΕ 12 ΑΤΟΚΕΣ ΔΟΣΕΙΣ

ΜΑΣΤΡΟΛΕΟΝΑΡΔΟΥ 5, ΧΙΟΣ 82100

ΤΗΛ./FAX: 22710 41541

ΤΗΛ.: 22710 44168